

Šolske stvari.

Šolska poročila za leto 1874.

Ljubljanska gimnazija.

Poročilo gimnazije Ljubljanske, od konca do kraja čisto nemško, obsega navadna naznanila, iz katerih med drugim razvidimo, da je konec preteklega šolskega leta v tej gimnaziji bilo 376 učencev, med temi Slovencev 288, Nemcev 87 (če so res vsi po rodu nemci?) in 1 Hrvat. Ker je po takem veliko število Slovencev na tukajšnji gimnaziji, zato se vé da mora učni jezik nemški biti! Po veri je bilo 374 rimskih katoličanov in le 2 evangelca, zato se vé da mora v šolah dandanes „konfessionslosigkeit“ vladati!

Novomeška realna in viša gimnazija.

Poročilo Novomeške realne in više gimnazije ima na čelu slovenski članek: „Tridesetletna vojska v svojih pučkih“ od učitelja Fr. Šukleja. Na tej gimnaziji učijo med drugimi še zmirom 4 profesorji frančiškani, 2 oo. frančiškana pa sta suplenta. Učencev je bilo 104, med temi 99 Slovencev in 4 Nemci. Pri taki statistiki se vé da morajo gimnazije na Kranjskem nemške biti! Ali ni to preočitna propaganda nemčurska, ki pa jo dandanes Bismarkovci „Culturkampf“ titulirajo!

Viša realka v Ljubljani.

Poročilo više realke ravno tako kakor poročilo više gimnazije Ljubljanske, od konca do kraja nemško, kaže nam število učencev vseh skupaj 309; v 6. in 7. razredu bilo jih je le po 14. Po narodnosti je štetih Slovencev 145, Nemcev 142 (kdo se ne smeja pri tem številu?!), Hrvatov 6, Čehoslovanov 1, Srb 1, Lahov 13, Francoz 1 in Oger 1. Po veri je bilo 305 rimskih katoličanov.

V c. k. pripravnicah ljudskih učiteljev in učiteljic v Ljubljani,

od katere ni letos prišlo nobeno poročilo na svitlo, je bilo konec leta 33 pripravnikov, 71 pa pripravnic. S tema šolama ste združeni vadnici za dečke in deklice, ki ste po takem c. kr. ljudski šoli. Vadnica za dečke je štela 164 učencev, vadnica za deklice pa le 29 učenk. Učiteljev in učiteljic na teh šolah bilo je 22.

Dekliške šole pri Uršulinkah v Ljubljani.

Iz nemško-slovenskega poročila te šole, v kateri s hvaljenim vspehom podučujejo po šolskih postavah za podučevanje izprašane redovnice in 2 gosp. kateheta, je razvidno ogromno število učenk, katere obiskujejo nunske šole; konec leta jih je bilo v tako imenovani vnanji šoli 816, v notranji pa 170, toraj skupaj 986 učenk.

Mestni ljudski šoli za dečke v Ljubljani.

Poročili teh dveh šol, tudi nemško-slovenski spisani, kažete skupno število vseh učencev 926: v prvi (šentjakobški) bilo jih je namreč 353, v drugi pa 573; po narodnosti je prva mestna šola imela 325 Slovencev, 6 Italijanov, 1 Čeha in 1 Egipčana, nemca pa celó nobenega; v drugi mestni šoli pa je bilo 543 Slovencev, 22 Nemcev in 8 Italijanov. Z obema mestnima ljudskima šolama ste bili združeni pripravnicami za obrtniško šolo; v prvi teh šol je bilo učencev v obeh oddelkih 136, v drugi pa 128. Če primerimo število učencev obeh mestnih šol (926) s številom učenk nunske šole (986), se vidi, da jih je v nunski šoli še 60 učenk več.

Realna in viša gimnazija v Varaždinu.

Izvestje te realne gimnazije, kateri na čelu kot ravnatelj stoji naš rojak Fr. Bradaska in kjer je

tudi nekoliko profesorjev Slovencev, kaže nam 252 dijakov, med katerimi nahajamo 21 Slovencev, 226 Hrvatov, Nemca pa ni na tej gimnaziji nobenega; škoda da ni gosp. Pirker pa gosp. Wretschko ondi ravnatelj, Nemci bi potem tudi imeli najmanj kopo nemških dijakov v tej gimnaziji.

Mariborska viša gimnazija.

Poročilo c. kr. više gimnazije nam je posebno zato zanimivo, ker v njem nahajamo izvrstni slovenski spis prof. Fr. Wiesthalerja pod naslovom: „Jovan Vesel-Koseski in njegova dela“. To jako temeljito kritično-estetično razpravo prinesejo „Novice“ drugi pot, zato ker je želeti, da se vresniči to, kar na koncu tega spisa gosp. pisatelj slovenski mladini priporoča. — Vrnimo se zdaj k poročilu nazaj. Gimnazija Mariborska je v 8 razredih štela 238 učencev, in sicer Slovencev 145, Nemcev 86 (?), Hrvatov 4, Madjarov 8; po veri je 237 rimskih katoličanov bilo in 1 evangelišk; — po takem nam je res treba „brezverskih“ šol, da se turkom, judom in poganom krivica ne godi.

Slovstvene stvari.

O slovensko-nemškem slovarju.

(Odgovor Navratilov.)

(Dalje.)

Gledé očitno „krivega sklepanja“ vprašam: „Kako bi bil g. Caf sicer, — zato ker sem zahteval od založnika razun nekih drugih knjig, tudi nekoliko slovanskih slovarjev (katerih nimam), kako bi bil, velim, g. Caf mogel za popolnem zdrave pameti sklepati (soditi) tako krivo, da nimam po tem takem „nijenega slovarčka“, da nisem tedaj tudi „nijenega prebral“ itd.

Kako žal mi je zdaj, da mi ni dala svedočanstva nekdanja moja postrežnica, česka Marijanka, ki je bila tako „iskrena“ Slovanka, da mi je pulila skrivaje iz slovarjev (in drugih knjig) slovanskih liste več mesecev za.... podkurjavo, dokler nisem te „preiskrene“ Slovanke zasačil ter... zapodil. — Toda ni potreba, da bi moral imeti vsak jezikoslovec domá vse knjige, katerih potrebuje, — posebno če je v onem mestu, v katerem on prebiva, očitna knjižnica, v kateri se nahaja dosta potrebnih mu knjig (tudi slovarjev). Taka je na Dunaji velika „dvorna knjižnica“, v kateri sem posedel že marsikatero uro, prebiraje različne slovanske slovnice, slovarje, sv. pisma itd., sosebno ona leta, kedar sem nabiral slovanske glagole za svoj spis o glagolu slovanskem („Beitrag zum Studium des slavischen Zeitwortes aller Dialecte“ itd. Wien, 1856). Pa tudi po drugih javnih knjižnicah Dunajskih sem se potikal pogostem zvečer, ko biva dvorna knjižnica zaprta, in zasledil več slovnice in slovarjev slovanskih, s katerimi sem si čas kratil, vednost bogatil; pa nisem mislil, da bom moral kedaj o tem komu dajati — račun. Ne pravi tedaj zahman slovenski pregovor: „Živemu se lahko vse primeri (mrtvemu pa lopata)“.

Da se je siromaku Oroslavu mešalo kolikor toliko *) po glavi že ondaj, ko je pisal znani odpis, to spričuje na dalje njegov sledeči „krivi sklep“, ki se nahaja v „Slovcu“ števil. 85 na 2. strani pod 1 (19): „Teh knjig mu čisto ni treba, sicer bi moral imeti še srbsk. V. Štefanovića itd. itd.“

K sreči je nesrečna Marijanka prizanesla Vuku

*) „Mehr oder weniger“ („manj ali več“, kakor pišejo nekateri, ki mislijo samo po nemški, ne bi veljalo tu za ta pomen). Pis.